

TÓTH ÁGNES

Barna és zöld

A villamos lépcsőjén csüngött többedmagával, mint egy fűrt szőlő, és örült az őszi hidegnek, mert kiúzta szeméből az álmod. Ronda felhők kísérték a rozszant síneken dőcögő járgányt, és a megállóknál újabb reménykedő sereg rohamozta meg a lépcsőket. Aztán hirtelen pattogni, szikrázni, füstölni kezdett a szerelvénnyel, és megállt.

Gyalogolhatott most már a mocskos tócsákat kerülgetve és a közszállításról meg úgy általában az útkarbantartókról elmélkedve. A szitáló esőben még jobban öszszegöndörödött hosszú fekete haja. Hirtelen megtorpant. A temetkezési vállalat előtt öreg parasztasszony üldögélt újonnan vásárolt véccés-székénél. Mellette a járdán tele szatyrok sorakoztak. Előtte traccsoló fiatalok rohantak tova, mögötte csendes túlvilági hangulatot reklámozott egy mini koporsó.

„Élet és halál között” – gondolta, és előkapta a fényképezőgépét, hogy megörökítse a morbid és nevetséges pillanatot. Öröm töltötte el. Ezt nevezik sikerélménynek a szakmában. Még húsz méter után is boldog vigyorral az arcán lépkedett, amikor férfihang térítette magához:

– Csak egy lejt asszonyom, az Isten áldja meg...

Nem akart megállni, de volt valami rendkívüli a férfiban. Különös arca volt.

– Megengedi? – kérdezte, és azonnal „lőtt” szemből és profilból is.

Aztán kivett a zsebéből öt lejt, és a koldus kezébe nyomta. Amikor egy villanásra találkozott a tekintetük, az ember megremegett, és tenyerében összezörrentek a fémpénzek.

Az asszony továbblépett, de hirtelen megtorpant. Valami megmagyarázhatatlan deleges érzés futott végig a gerincén. Mintha..., mintha már találkozott volna ezzel a tekintettel. Megállt, és visszaneézett. A férfi lehajtott fővel állt. Kinyújtott keze erősen remegett.

„Tiszta hülye vagyok” – motyogta a nő, és rohanni kezdett a megállóba a zötyögő villamos után.

Az eső egész nap kitartóan áztatta a várost, és a varjak hatalmas, elfeketedett leve-

lekként gubbasztottak a közeli diófa ágain. Nézte az ablakból a sáros utcákat, buktatókat, a tócsákkal teli gödröket és a nyakukat behúzó tovasiető embereket, akiknek még egy pici mosoly sem ült a szájuk szögletében. Nem baj, így is szerette őket, és szeretete ezt a várost is. Ide kötötte a jó öreg Macskadomb, a Körös jellegzetes illata, Ady és a Holnaposok szelleme, a híres Kanonok sor, a koldusokkal és építészeti remekművekkel szegélyezett Fő utca, egy régi pad, néhány igaz barát és a panelből épített fészek, melynek kiszáradt ajtó- és ablakkeretei között ki-be mászkált a huzat, mint egy rakoncátlan szellem. De valami más is idefűzte...

Villanyt gyújtott, mert sötétedett. A negyvenes égő ronda alázatossággal festette kétértelműre a tárgyakat. Felhorkant a hűtőszekrény Concord-hangja, és megremegette tetején a csészék. Árgus szemekkel pásztázta a hűtőajtó rekeszeiben szunyádó üvegeket, míg fel nem fedezett egy palackot, aminek kétujjnyi szilvapálinka szunynyadt az alján. Hogy boldogabb legyen, ahhoz túl kevés volt, hogy bűdös legyen a szája, ahhoz túl sok. Azért mégis megitta. Cigaretttára gyújtott. A láng megperzselte a haját. A szag még jobban felkavarta benne a gyerekkori élményeket.

Ősz végén, tél elején vágtak mindig disznót nagyieknál. Eszébe jutott Gyurica, a báznai, „akit” malackora óta nevelgetett papó segítségével, no meg a moslék, aminek ínycsiklandó illata volt. Titokban belekóstolt. Sötét volt, és benne ázott egy veréb teteme is. Üvöltve köpködött, papó pedig nagyot bilentett csontos fenekén, amitől majdnem a dézsába esett. A báznai vad rőfögéssel rohant az ólban. Amikor aztán elérte a megfelelő súlyt, kivégezték. Sírva nézte, hogyan ég a szalma a szegény állaton, amikor az hirtelen felugrott, és égő szalmával a hátán feléje rohant. Feldöntötte, és együtt sívalkoddak a barackfa alatt, aminek csupasz ágáról két varjú rebbent fel ijedt károgással. Mire szétválasztották őket, Gyurica kimúlt, ő pedig torkaszakadtából üvöltötte:

– Gyilkosok, bűdös disznógyilkosok!

Jócskán megperzselődött, lehorzsolódott. Nagyi bevitte a szobába, és alig bírta ágyba kényszeríteni, mert az öregasszonyt is megsebezte a fogával, a tíz körmével és az illetlenül feltoluló szavakkal, melyek nyerségek voltak és szálkásak, mint a padló.

– Hozza ide valaki Jocót! – kiáltotta ki nagyi az ablakon, majd kiment a konyhába teát főzni, bár tudta, hogy a szomszéd fiútól hamarabb lecsillapodik forrófejű unokája, mint a mézes hársfalétől.

Valami különös varázsszál fűzte össze őket. De meglehet, hogy ellentétes természetük miatt lettek elválaszthatatlan pártások. Míg ő örökösén száguldozó, már gyógyuló vagy frissen szerzett sebektől tarkított, borzos, szakadt leányka volt, addig a másik, fiú létére, tiszta, pedáns, kiegyensúlyozott teremtés volt. Soha nem mondott ellent hóbortos, veszélyes ötletei hallatán, nyugodt, bársonyos hangján mindig le tudta őt csillapítani, és hősként tűrte, ha ő mérgében néha megtépázta. Csak nézett rá azzal a különös szemével, amilyen senkinek nem volt a világon. Jocónak ugyanis a bal szeme barna volt, a jobb pedig zöld... Istenem, vajon hány éves korban kezdődik a szerelem? Ki tudná ezt megmondani? Egy biztos. Náluk már gyermekkorban elkezdődött, és kamasz-, illetve bakfiskorra még jobban elmélyült.

Nem. Nem akar semmire sem gondolni. „Nem nézünk hátra, kedves barátnőm” – mondta tükörmásának, a kissé pimasz ábrázatú, kócos hajú negyvenes hölgyeménynek.

Huszonhárom év! Ugye, milyen könnyű leírni, de milyen nehéz leélni! Leélni a barna

és zöld szempár nélkül! Miért kell az embereknek folyton-folyvást költözniük? Házat, hazát cserélniük? Mi a nagy bűdös francnak? És miért tiltották el őket egymástól Jocó szülei? Jó. Beismeri, hogy kislánykorában kiszámíthatatlan, agresszív és furcsa szokásokkal megáldott emberke volt. De megváltozott. Igen. Lehiggadt. Bölcsőbb lett. Megtanult uralkodni az érzelmein. Sikeres asszony lett belőle. De nem volt soha boldog. Nem voltak gyerekei, és mindkét házassága tönkrement. Elmarta maga mellől a férjeit. Haragudott rájuk, mert egyforma volt a szemük. Ez az igazság. Végre kimondta hangosan. Sőt üvöltötte. Míg a szomszéd meg nem csapta a fűtőtestet valami fémes tárggyal. Akkor elhallgatott.

Néha még kiment a Körös-partra, a vasúti híd alá, ahová együtt ültettek el egy apró fenyőpalántát. Mostanra hatalmas fává erősödött. Előtte suhan sietve, zubogva a zöld színű víztömeg, és ugyanazokat a dallamokat, titkokat kotyogja, melyeket együtt hallgattak Jocóval. Ez az a hely, ami annyira ideláncolja. De már nem fáj. Inkább megnyugtat, boldogít a barna és zöld színeivel...

Hirtelen nyugtalan lett. Nem tudta megmagyarázni, miért. Valami történt, ami ennyire felzaklatta és felkavarta az évek óta mélyre ásott emlékeket. Biztos a szomorú idő az oka. Nem, nem gyengül el. Ilyenkor dolgozni kell! A munka majd meggyógyítja.

Leemelte a fogasról a nagy fekete sporttáskát, és bevonult a fotólaborba.

Hangosan kuncogott a vécésészén trónoló öregasszonyon, aki a hívóban ázó fényképpapíron egyre szembetűnőbben sugallta: „Teszek én életre, teszek én halálra...”

Amikor előhívta a koldus portróját, meghökken. Lehajolt, hogy közelebről is szemügyre vegye a kinagyított képet. A színes fotón minden kétséget kizáróan látszott, hogy a férfi egyik szeme barna, a másik meg zöld...

NÉVJEGY

TÓTH ÁGNES (1946, Nagyvárad) újságíró, prózaíró, költő. 1990-től a Bihari Napló riportere, szerkesztője. 1994-től 2002-ig a Duna Televízió váradi tudósítója. Több gyermekvers- és prózakötete jelent meg, Csupabohócok című bohózatát 1995-ben mutatta be a váradi bábszínház. Legújabb kötete: Tündérálmom (gyermekversek, Holnap Kulturális Egyesület, RMDSZ és Partium Alapítvány, 2020).